

Alemko Gluhak

Zavod za lingvistička istraživanja HAZU
Ante Kovačića 5
10000 Zagreb
gluhak@hazu.hr

TKO SE MUVA?

U članku se daju primjeri upotrebe glagola *movati se* i njegova etimologija: stariji bi oblik bio *muhati, i on potječe od praslavenskoga *muxati, što je vjerojatno značilo 'udarati'. Daju se usporednice, drugi glagoli značenja 'lutati' i sličnih.

Glagol *movati se* u hrvatskom je književnom jeziku stilski obilježen. U rječniku Vladimira Anića dana je oznaka *deprec.*, što je tamo za riječi koje se upotrebljavaju "deprecijativno; potcjenjivački, s omalovažavanjem" (u 1. izdanju), "deprecijativno, s omalovažavanjem, u podcjenjivanju, podcjenjivački" (u 2. i 3. izdanju), a za značenje je dano "vrzmati se, tumarati, motati se, besciljno se kretati" (ima i riječ *movator* "onaj koji se svuda muva, koji se nalazi na svim mjestima, koji se zbog toga dobro obavještava o sitnim stvarima /cijenama, kupnjama i prodajama, društvenim zbivanjima i sl./; snalažljivac").

Posve je tako i u *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* (2002) – značenja su dana gotovo jednako (za *movati se* upravo jednako), dodane su riječi *movalo, movatorica, movatoričin, movatorka*.

U *Rječniku hrvatskoga jezika* ur. Jure Šonje (2000) za glagol *movati se* napisano je da pripada razgovornom jeziku, a za značenje je dano jednostavno "motati se, vrtjeti se".

Tako se npr. i u hrvatsko-engleskom enciklopedijskom rječniku Željka Bujasa (1989) s glagola *movati se* upućuje na glagol *motati se* kao stilski neutralan – dakle po tome je *movati se* stilski obilježen glagol, dakle i hrvatski glagol i stilski obilježen glagol.

Kako se vidi iz primjera u rječnicima Akademijinu, Matičinu i Benešićevu te

iz nekih drugih primjera iz književnosti, hrvatski su književnici i prevoditelji upotrebljavali glagol *muвати se* sa značenjem upravo kao “motati se” (ali ne i istim) i sličnima. Dakle glagol *muвати se* pripada hrvatskom rječniku, što se vidi i po ovim primjerima (poredani su po autorima/prevoditeljima):

Dan se protezao polagano, nijema je šutnja legla na putove, bez obična žamora u to doba, bez pjevanja, bez ljudi, samo što su se tamo kraj jezera muvala djeca bacajući kamenje na guske (Władisław St. Reymont, *Seljaci III (Proljeće)*, prev. Julije Benešić, 1934, 140).

Kad dođe Józka, neka uzme, premda Filipka nije baš radina, samo se muva oko posla (isto, 175).

(...) *Jagustynka je velikom granom tjerala muhe, dim borovice dolazio je s ognjišta i protegao se po cijeloj sobi, svaki bi čas ulazio netko da izmoli očenaš za pokojnicu, a nekoliko se djece muvalo kraj zidova* (Władisław St. Reymont, *Seljaci IV (Ljeto)*, prev. Julije Benešić, 1935, 285).

Petkom popodne, u svom dvorištu, među kućama i stajama, on obično dočekuje Bosance, živo ih nudi rakijom prepečenicom i muva se oko njih pitajući ih usput za junačko zdravlje (Mirko Božić, *Kurlani*, 1952, 18).

Po ruševinama vrvjela je čeljad, dioničari su se obezumljeno muvali između nje, moleći, zaklinjući, zapovijedajući (August Cesarec, *Za novim putem*, 1926, 186 – *Zvijerplanina*).

Dolje u prizemlju muvala se Joka raspremajući oko ognjišta, vješala tave o kuke po zidovima i izlijevala vodu ispred kućnih vrata (Vladan Desnica, *Olupine na suncu*, 1952, 56).

Kako sam rasijan, prije izlaska iz kuće dugo se muvam, zastajem u hodniku pred vratima, i sve mislim: nisam li opet što zaboravio? (Vladan Desnica, *Konac dana*, 1990, 134 – *Solilokviji gospodina Pinka*).

Oficirski je momak bio u najintimnijem dodiru s poljskom kuhinjom, pa se vrlo rado muvao oko kotla i naručivao jela, kao da je u restauraciji pa ima pred sobom jelovnik (Jaroslav Hašek, *Doživljaji dobrog vojaka Švejka za svjetskog rata I*, prev. Ljudevit Jonke, 1953, 165).¹ – Usp. drugačiji noviji prijevod: *Časnički služnik bio je u najintimnijem odnosu s poljskom kuhinjom i vrlo rado se motao oko kotlova, naručivao je kao da je u restauraciji i ima pred sobom jelovnik: (...)* (Jaroslav Hašek, *Doživljaji dobrog vojnika Švejka za svjetskog rata I*, prev. Nada Gašić, 1995).

Kako se čitav jučerašnji dan, sav zbunjen tolikim događajima, muvao po Velikom Gnj jezdu, a poštu još nije bio digao, prenoćio je tu u nekakvom štaglju privezavši uza se čvrsto torbu, a još više svoj sretno stečeni lampaš (Slavko Kolar, *Mi smo za pravicu*, 1936, 50 – prip. Sudnji dan ili kako je Janko Klasnić upoznao slobodu).

Odležala Janica par dana u krevetu, desetak dana muvala se po kući, a onda je potjeraše na pašu (Slavko Kolar, *Mi smo za pravicu*, 1936, 193 – prip. Breza).

¹ U R2M to je dano ovako: *Momak ... se vrlo rado muvao oko kazana*. Jonke.

Od posla, razumije se, i nema stara Kata Labudanka kad da se uredi, a nije joj više do cifranja. Muva se ona po svojoj kući. Sve prigleda. Skokne na dvorište (...) (isto, 202).

Pošto se muvao amo-tamo po selu, nastojeći da si stvori bar površnu sliku o stupnju poljoprivredne kulture u Gačincima, svrati se g. Muzikravić u gostionu (Slavko Kolar, *Perom i drljačom*, 1938, 71–72 – prip. *Umjetni gnoj*).

Stotinjak takvih pukovnika i potpukovnika (...) sjedjelo je po bezbrojnim sobama, vrzlo se i muvalo po silnoj onoj zgradurini koja se (...) zvala "Ministarstvo oružanih snaga" (Slavko Kolar, *Natrag u naftalin*, 1946, 12).

"Ali sad na posao", reče Gustav, "jer ako se i dalje budemo samo muvali, nitkov će petama dati vjetra" (Erich Kästner, *Emil i detektivi*, prev. Gustav Krklec, 3. izd., 1962, 53).

Ljudi vrve kao mravi; muvaju se uokolo, susreću se, pozdravljaju, pitaju, odgovaraju; ili i ne odgovaraju, nego se žure s torbama i vrećicama s hranom, pa stanu kao ukopani nasred ulice, zagledaju se nekud neodređeno i kao izgubljeno niz uličicu, zatim potrče i nestaju iza ugla (Ranko Marinković, *Proze*, 1948, 13 – prip. *Pakosne svečanosti*). – Poslije je taj dio promijenjen u ovo: *Ljudi vrve kao mravi; trčkaraju uokolo, susreću se, pitaju, odgovaraju, žure se s torbama i vrećicama s hranom, najednom zastanu nasred ulice, zamisle se u svoje cipele pa naglo potrče i nestaju iza ugla* (*Izabrana djela*, I, 1981, 46 – zb. *Ruke*, prip. *Samotni život tvoj*).

Prvi put nakon što smo se poljubili – točnije, nakon što smo se namrtvo izljubili – muvao sam se po svojoj sobi s velikom griznjom savjesti (Ivan Slamnig, *Izabrana djela*, PSHK 167, 1983, 301 – prip. *Profesor latinskoga*; prije: *Neprijatelj*, 1959).

Gledamo Ben Hura u kojem se, kako znate, cijelo vrijeme muvaju amo-tamo rimski vojnici i prvi kršćani, (...) (Ephraim Kishon, *Raj u najam*, prev. Omer Lakomica, 1986, 64).

S obzirom da kompjuteri odstranjuju potrebu da se operater puno "muva" okolo po prostorijama (u potrazi za raznim fasciklima, novim čistim papirom, gumicom za brisanje itd.), oni također odstranjuju prilike za sagibanje i istezanje tijela, vrpoljenje itd. (Ivo Belan, *Kako ne biti "kompjuterski slučaj"*, "Vjesnik", 10. VIII. 1997, 20).

Usporedi i ovo:

U taj čas baš, a žene su prešutjele pretporodajno muvanje, porodi se Gara (Mirko Božić, *Kurlani*, 1952, 47).

Uzmuvalo se u svetačnom raspoloženju cijelo ministarstvo! (Slavko Kolar, *Glavno da je kapa na glavi*, 1956, 186 – prip. *Pobuna viteza Joze*).

Zanimljivo je kakva nam *razlikovna* značenja daju neki rječnici. U traženju srpsko-hrvatskih razlika počesto se ne zna kakva je stvarnost hrvatskih riječi pa se neke olako proglašavaju hrvatskim serbizmima – riječima koje da su u hrvatski jezik došle iz srpskoga. Takvi srpsko-hrvatski tražitelji prečesto znaju i zanemariti stilske mogućnosti hrvatskoga jezika, dogodi im se da ne vide prošlost hrvatskoga jezika, bude da ne znaju kako je u hrvatskim govorima i u hrvatskoj književnosti... Ali nas ti tražitelji ipak uvjeravaju da baš oni, ti tražitelji, znaju srpski, pa nam

umjesto mnogih znanja o hrvatskim riječima – ti srpski hrvati nameću nehrvatski aršin s jednim jedinim mjerilom: tobožnjim stanjem u srpskom jeziku.

Mjerilo hrvatskosti koje riječi jest njezina upotreba u hrvatskom jeziku.

Može li se stilski obilježen glagol *muвати se* samo tako proglasiti serbizmom?

U srpsko-hrvatskom razlikovnom rječniku Vladimira Brodnjaka želi se ukazati na to da je glagol *muвати se* u hrvatskom jeziku baš serbizam. Uz taj su glagol na lijevoj strani dodane oznake za koje u tumaču piše: “Srpska riječ odnosno riječ tipičnija za srpski nego za hrvatski jezik zabilježena u djelima starijih hrvatskih pisaca, prema Rječniku hrvatskoga književnog jezika” Julija Benešića (s riječima od preporoda do kraja drugoga svjetskoga rata), te “Riječ ili oblik tipičniji za srpski nego za hrvatski književni jezik (...) premda je u uporabi i u hrvatskom književnom jeziku”, kakvi su parovi tamo navedeni: *prijatan – ugodan, opeka – cigla, omladina – mladež* i dr.² Dana je i oznaka koja znači da je i lijeva riječ hrvatska, a desne riječi da su stilski neutralne, pa su kao zamjene predloženi glagoli *motati se, omuhavati se, vrsti se (oko nečega)*. Slično se želi reći i u *Velikom hrvatsko-engleskom rječniku* Željka Bujasa (1999), gdje je s *muвати se* upućeno iz kategorije “srpskih izraza, uporabe ili terminologije na hrvatski izraz” *motati se, s muвати na gurati, udarati te s muvalo na zabadalo*.

Takve tvrdnje ipak ne bi bile točne, i oni koji bi *muвати se* zamjenjivali kojim od predloženih glagola ili pak glagolom *muhati se* – za takvu se promjenu na takve Brodnjakove i Bujasove “upute” ne bi trebali pozivati.

Za neko objašnjenje glagola *muвати se* možemo poći i od činjenice da postoje oblici *muhati, muhati se, muвати, muвати se*, i da to nisu istoznačnice.

Među njima ima i značenjâ koja se povezuju s riječju *muha*: “imati muhe”, “braniti se od muha”. U velikom se povijesnom rječniku Hrvatske akademije onda tumači da bi od značenja “imati muhe” potekla nova: “biti jogunast”, “ijediti se, srditi se”, “ludovati”; moglo bi se onda pomišljati na daljnji razvoj prema “vrsti se, bezglavo ludovati” (to za *muвати se* u Benešićevu rječniku), pa onda i “skitati se, uspropadati se”, “polagano ići” i sličnim značenjima. Naravno, takav je značenjski razvoj itekako moguć – sjetimo se izričaja *hodati/ići/letjeti/trčati/srljati kao muha bez glave* i sličnih, pa onda i *hrliti kao muhe na med te imati muhe/mušice (bube) u glavi* (s čim su onda povezani *mušičav, biti mušičav, mušičavost...*), što možemo naći npr. u frazeološkom rječniku Josipa Matešića (1982). Slični izrazi postoje i u inim jezicima – slavenskima i drugima.

Za oblik *muвати (se)* prema *muhati (se)* može se pomišljati da je nastao pod utjecajem oblika iz onih hrvatskih govora u kojima staro *h* bude zamijenjeno glasom *v* (u položaju *uhV*, dok *ihV* u takvim govorima daje *ij*; *V* = samoglasnik). No može se ponekad možda pomišljati i na utjecaj onih govora koji imaju *moviti (se), movati (se)*, što je iz nekog oblika kojemu odgovara današnji talijanski *mu-*

² Zanimljivo je da se takvi zaključci ne mogu izvući iz onoga što piše u samom tekstu rječnika, jer za te parove riječi nisu dane pripadne oznake! O nedosljednostima u tom rječniku v. npr. u članku Peti 1994.

overe “gibati se”. Na mogućnost takve veze i veze s *muha* ukazuje i Petar Skok u svojem etimološkom rječniku.

No glagoli *muh/vati (se)* imaju u govorima još nekih drugih značenja, pa se onda može razmišljati i o drugačijim etimologijama – tu su značenja kao “gurati (se)”, “tiskati (se)” i slična. U Brodnjakovu je rječniku na “srpskoj” strani dan i glagol *muвати*, bez ikakvih oznaka, za koji se na hrvatskoj strani daju zamjene *gurati*, *udarati*, te se kaže “usp. munuti”.

Slična se značenja (tâ, te još i “bosti”, “udarati” i dr.) nalaze i u bugarskom *mù(x)am(sa)*. Praslavenski glagol **muxati* (za koji bi početna značenja bila vjerojatno “udarati”) povezuje se onda još s **mušiti*, što bi značilo “bosti” i slično (tako i slično u bug. *muša*, maked. *muši*). U moskovskom etimološkom rječniku slavenskih jezika (Trubačev 1994) ukazuje se na vezu praslavenskoga **muxati* i **mušiti* s litavskim glagolom *mūšti* “udarati”; to se pak izvodi od indoevropskoga **meuk-* “grestiti”, od čega su grč. *amýssō* “izgrebem; ranim”, lat. *mucrō* “oštar šiljak (bodeža), bodež, oštrina” i dr. (v. Pokorny 1959, 745).³ Očito se u tom rječniku pretpostavlja da se zbio razvoj kao **mouk'-sā-* (tako bi bilo u (pra)indoevropskom jeziku, prije pet-šest tisuća godina) > **muxati*. Sličan značenjski razvoj, koji povezuje značenja tipova “udarati” i “skitati se”, događao se i s glagolima *klatiti se* (*klatiti* znači “drmati, stresati, ljuljati”, usp. *klatno*; srodno s *klati*, čemu su osnovna značenja bila “bosti, ubijati”, a to je pak od praslavenskoga **kolti*, čemu je srodno litavsko *kalti* “udarati, kovati”), *tepsti se*, *potepati se*; usp. još i *klatariti se*, *vucarati se* / *vucariti se*. Zgodan je primjer s više takvih riječi na okupu: *Ipak se on već mnogo godina skita, tepe, lunja i klatari po ovim stranama* (Iso Cepelić, *Malo šale – nešto zbilje*, 1936, 129).

Glagol *munuti* ima u Brodnjakovu rječniku iste oznake kao i glagol *muвати se*. Nude se dvije skupine zamjena: “brzo proći, šmugnuti”, “brzo udariti rukom ili laktom”; treća “skupina” sadrži lijevi izraz *munuti komu što*, za što se na desnoj strani nudi *podmütiti nekoga*. No i za glagol *munuti* imamo mnogo potvrda u jeziku hrvatskih književnika za koje je teško reći da su se raspisali serbizmom i “serbizmom” – dakle i taj je glagol hrvatski. U glagolu *munuti* mogli bismo vidjeti i *muhnuti* (kao *dunuti* : *duhnuti*, *grunuti* : *gruhnuti*). A tu onda imamo još i ovaj odnos: *muвати (se)* (rijetko *muhati (se)*) : *munuti* = *duhati* (u govorima itd. *duvati*) : *dunuti*, *gruvati* (rjeđe *gruhati*) : *grunuti* itd. No glagol *munuti* tema je za sebe.⁴

Za vrijeme što je nama današnjicima bliže, mislim da možemo pomišljati na razna ukrštanja, i to na ukrštanja i svih porijekla koja su ovdje prikazana. Vjerojatno je moguće to da *danas* na uporabu glagola *muвати se* u razgovornom jeziku djeluje, u pojedinaca, možda i poznavanje engleskoga glagola *move* [mu:v] “pomaći, pokre-

³ Zato bi otpalo tumačenje kakvo nalazimo u Skokovu etimološkom rječniku (1972, II, 461), da bi to *muвати se* bilo talijanizam, povezan s oblicima kao *moviti (se)* “kretati, gibati”, što su iz tal. *muovere*.

⁴ *Hencir* ponavlja ono što je učinjeno u *AR* prije devedesetak godina: za glagol *múnuti* (za koji više-manje ponavlja opis značenja kako je dano u *R2M*) daje tobožnju etimološku vezu s imenicom *munja*, valjda zbog *munjen* “koji nije sasvim normalan; pomaknut, trknut, opaljen, udaren”. Ta veza nije baš prihvatljiva, upravo zbog odnosa *muвати (muhati)* : *munuti* (dakle glasovno kao *gruvati (gruhati)* : *grunuti* i sl.) i značenja.

nuti; potaći; ganuti, dirnuti; preseliti; prevesti, otpremiti itd.”⁵. Naime, u razgovornom jeziku i u šatrovačkom relativno je česta uporaba engleskih riječi i riječi na englesku kao *faca*, *keš*, *diler* itd., a takvo ugledanje na engleski dovodi čak do toga da se nekim hrvatskim riječima mijenja značenje po uzoru na odgovarajuće engleske riječi, kao što je npr. s riječima *nacija*, *nacionalan/nacionalni*, koje, iz jezika državne uprave (baš “nacionalne”), istiskuju hrvatske riječi *narod*, *puk*, *zemlja*, *država* i druge⁶ te preuzimaju njihova značenja; ili kako se šire *definitivan/definitivni* i *definitivno*; koliko se često pojavi riječ *bilijun* da znači “miliijarda” kao što znači engl. *billion*; ili riječ *kopija* umjesto *primjerak*, po uzoru na *copy*; a ima čak i ugledanjâ na mjesto naglasaka sličnih engleskih riječi (*idiot* umjesto običnih *idiot/idiôt*); tu je i preuzimanje skraćenica kao riječi (*MC* za muzičku kasetu, kao *CD* [cede] za kompaktni disk, tj. *novu* gramofonsku ploču; neki to dvoje čitaju na englesku, kao *emsi*, *sidi*⁷); preuzimanje cijelih iskaza i izraza (*OK* za “dobro, u redu” i sl., *please* za “molim”, *sorry* za “žao mi je, oprostite”, *by the way* “usput” itd.); pisanje vremena u obliku *26. listopada, 2002.* ili *listopad, 2002.* i sl.⁸, itd.

Za zaključak može se kazati ovo. Glagol *muвати se* nije stilski neutralan, on je stilski obilježen, i zato se upotrebljava tamo gdje se to očekuje sa stilskih razloga. Glagol *muвати se* nema značenja posve ista kao glagol *motati se*. Čini mi se da bi se moglo reći ovako:

– Glagol *muвати se* odnosi se na čovjeka (a također npr. i na životinju) i ne bi se odnosio na neživo, i opisuje gibanje koje nije plansko, gibanje koje je po načinu, smjeru i cilju neodređeno ili nedovoljno određeno (usp. citat iz Cesarčeve novele *Zvijerplanina*). Ponekad je značenje možda povezano s dosadom koju treba *ubiti* (podsjećam na etimološku vezu između toga *ubiti* i *biti* “udarati” – ona je slična vezi *muвати se* s **mux-* u kojem je i značenje “udarati”) i sl.

– Glagol *motati se* odnosi se, osim na živo, i na neživo i apstraktno (*motaju se* oblaci na nebu, pahuljice snijega, dim, misli po glavi ili u glavi, uspomene, sumnje i dr.), a ako se odnosi na čovjeka ili koje drugo živo biće, izgleda da je onda to gibanje određenije nego ono povezano s *muвати se*, izgleda da to gibanje može imati cilj (momak se mota oko djevojke, djevojka oko momka, maćak oko vruće kaše, mota se koga oko maloga prsta itd.).

⁵ Takva se tumačenja, zapravo takve pučke etimologije, sjeti mnogi čovjek koji razmišlja o porijeklu toga našega *muвати se*, pa čak i poneki jezikoslovac.

⁶ Tako je čak i u novoj *Hrvatskoj enciklopediji*, u kojoj se osjećaju engleski utjecaji – pa npr. imamo naziv *nacionalna himna*, za ono što bismo prije rekli *državna himna*, za himnu konkretne države.

⁷ I hrvatsku skraćenicu *PTSP* za hrvatski sklop *posttraumatski stresni poremećaj* neki ljudi čitaju na englesku kao [pī-tī-ēs-pī], [pitiespī].

⁸ Pisanje često npr. na Hrvatskoj televiziji, koja je *najčitaniji* medij u Hrvatskoj. Upravo se takvo pojavilo u četvrtom svesku *Hrvatske enciklopedije*, u podatku o vremenu kada je ona dovršena.

Naravno, nije lako međusobno odijeliti i razlučiti sva značenja glagola *muhati se* i *motati se*.

– U glagolu *muhati se* očito je značenje povezano s muhama, “odbijati muhe” i slično, što nalazimo u rječnicima. Doduše, *odbijati muhe* sadrži korijen istoga *biti* “udarati”, pa se i tu može pomišljati na značenjsko ukrštanje.

– Glagol *muhati se* (i *munuti*) ima svoje mjesto u hrvatskom književnom jeziku: ima rubno značenje, stilski obilježeno, pa zato nije neobičan u razgovornom jeziku, ali značenje kakvo nam je upravo za nj i potrebno.

Literatura

- Anić, Vladimir (1991) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Novi Liber, XIV + 888 str.
- Anić, Vladimir (1994) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Drugo, dopunjeno izdanje, Zagreb, Novi Liber, XXIV + 1263 str.
- Anić, Vladimir (1998) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Treće, prošireno izdanje, Zagreb, Novi Liber, 1439 str.
- AR (1911–1916) *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Dio VII: *moračić – nepomiran*, Obradio T. Maretić, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, [III] + 960 str.
- Benešić, Julije (1987) *Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od Preporoda do I. G. Kovačića*, Svezak 7: *mondur – nepokoj*, Za tisak priredili Josip Hamm, Milan Moguš, Josip Vončina, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i ČGP Delo, OOUR Globus, izdavačka djelatnost.
- Brodnjak, Vladimir (1991) *Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika*, Zagreb, Školske novine.
- Bujas, Željko (1989) *Hrvatsko ili srpsko – engleski enciklopedijski rječnik*, Drugi svezak: *M – O*, Zagreb, Grafički zavod Hrvatske.
- Bujas, Željko (1999) *Veliki hrvatsko-engleski rječnik*, Zagreb, Nakladni zavod Globus.
- Hrvatska enciklopedija* (2002) Knjiga 4: *Fr – Ht*, Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža.
- Hencir* (2002) *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Ur. Ranko Matasović i Ljiljana Jojić, Zagreb, Novi Liber.
- Matešić, Josip (1982) *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, Zagreb, IRO “Školska knjiga”.
- Peti, Mirko (1994) Nerazlikovnost razlika. Načelna razmatranja uz *Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika* Vladimira Brodnjaka, *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik*, 20, 245–272.
- Pokorny, Julius (1959) *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*, I, Bern und München, Francke Verlag.
- R2M = RSHKJ (1969) *Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika*, Knjiga 3: *K – O (kosjerić – ogranuti)*, Novi Sad, Matica srpska, Zagreb, Matica hrvatska, 914 str.
- RSHKNJ (1988) *Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika*, Knjiga XIII: *Moire – naklapuša*, Beograd, Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpskohrvatski jezik.

- Skok, Petar (1972) *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Knjiga II: *K – poni'*, Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke, Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Šonje, Jure (ur.) (2000) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* i Školska knjiga, (XIII) + 1450 str.
- Trubačev, Oleg N. (red.) (1994) *Ėtimologičeskij slovar' slavjanskih jazykov: praslavjanskij leksičeskij fond*, Vypusk 20: **morzatoŭb – *mъrsknati*, Moskva, Nauka, 255 str.

WHO WANDERS?

Summary

The author gives examples of the use of the verb *muвати se* 'to wander, to roam'. An older form of the verb was **muhati*, what came from Proto-Slavic **muxati*, with probable meaning 'to hit, to strike'. Parallels with other verbs meaning 'to wander, to roam' are given.

Ključne riječi: hrvatski jezik, etimologija, *muвати se* 'lutati'

Key words: Croatian language, etymology, *muвати se* 'to wander'